

Keruualueen sertifiointi kannattaa

Luomukeruualueiden sertifiointissa on tehty pioneerityötä Lapissa sinnikkäästi yli vuosikymmen. Nyt myös muualla Suomessa herätään vähitellen huomaamaan keruuluomun mahdollisuudet. Tietoa ja apua toistaiseksi heikosti tunnettuun sertifiointiprosessiin tuovat Luomuliiton mentor-tapaamiset.

Karunaan Varsinais-Suomeen kokoontui elokuussa ryhmä keruualueiden luomusertifiointista kiinnostuneita. Luomuliiton ensimmäisessä luomukeruuun mentor-tapaamisessa oli monimuotoinen joukko eri alojen asiantuntemusta, ja keskustelu kävi vilkkaana, kun kysymyksiä ja eri näkökulmia nousi esiin.

Tapaamispaikkana oli Luomuliiton ensimmäisen keruutuotementorin, **Jaana Elon** luomutila. Sen metsät sertifiointiin kolmen naapurin metsien kanssa luomukeruualueeksi kesäkuussa.

Keruualueet haetaan luomuvalvontaan alueiden sijaintikunnan ELY-keskuksesta, sillä keruutuotteet kuuluvat alkutuotantoon.

- Jos luomutarkastus tehdään ennen satoa, eikä alueella ole todistettavasti käytetty kiellettyjä tuotantopanoksia edellisen kolmen vuoden aikana, on mahdollista hakea siirtymäaika kokonaan pois. Silloin keruutuotteita voi markkinoida luomuna jo samana kasvukautena, kuten me teimme täällä Karunassa. Olemme jo tänä vuonna myyneet luomumustikkaa ja luomukantarelleja tilapuodissamme, kertoi Elo.

Luomuliiton keruutuotementor Jaana Elon mielestä metsän sertifiointi antaa hyviä mahdollisuuksia markkinointiin.

Jaana Elo

toimii Luomuliiton keruutuotementorina sekä elintarvikeasiantuntijana. Hänet voi kutsua mukaan erilaisiin tilaisuuksiin kertomaan luomukeruuusta:

jaana.elo@luomuliitto.fi
puh. 040 9641 518

< Luomumetsäkierroksella keskusteltiin eri keruutuotteiden hyödyntämisestä.

> Luomukeruualueeksi voi hakea myös luonnonhoitopellon ja pellon ja metsän vaihtumisvyöhykkeen.

Sertifiointiprosessi ja siihen liittyvä maastokäynti herätti kysymyksiä. Elon mukaan paperityöt eivät ole ylivoimaisia, ja maastokäynti tukee osaltaan luomun kestävän keruun ohjeistusta. Luomuvalvontaan hakeutuessa yksilöidään kerättävät raaka-aineet tarkasti.

- Mikäli kerätään esimerkiksi varpuja, jakälää tai muita hitaammin uusiutuvia raaka-aineita, on hyvä katsastaa, että keruupaikalla on siihen tarkoitukseen riittävä kasvusto. Maastokäynneillä katsotaan myös mahdollisia saastelähteitä.

Rajoitteita vähän, mahdollisuuksia paljon

Metsänhoitotoimissa pohdituttavat lannoitus ja juurikäävän kemiallinen torjunta, jotka rajaavat käsittelyn alueen pois luomusta. Lannoitus, joka on tietyissä kohteissa tarpeen, rajoittaa luomukeruuun vain hyvin vähän; tuhkalannoitus on luomussa sallittu, ja jos käytetään jotain luomussa ei-sallittua lannoitetta, vain käsitelty ala rajataan luomusta pois kolmen vuoden määräajaksi.

Juurikäävää yleensä torjutaan kantokäsittelyssä urea- ja kalsiummateriaaleilla, mutta ne ovat luomussa kiellettyjä. Harmaaorvakkaa sen sijaan saa käyttää myös luomussa.

- Kantokäsittelytarpeeseen vaikuttaa myös korjuuajankohta. Mikäli korjuu

tehdään kasvukauden ulkopuolella, ei kantokäsittely ole tarpeen, sillä juurikäävä leviää vain kesäkaudella, selvisi metsäosaajien kommentteista. Luomumetsänomistajan kannattaakin siis tähdätä talvikorjuuseen, jos mahdollista, kertoo Jaana Elo.

Luomujatkojalosteita valmistavan metsänomistajan on hakeuduttava Elintarvikevirasto Eviran valvontaan. Sen sijaan catering-toiminta ei kuulu luomuvalvontaan piiriin, jolloin esimerkiksi maatilamatkailutila voi hyödyntää metsiensä luomukeruuuotteita tarjoiluissaan.

- Tätä pitäisi ehdottomasti hyödyntää enemmän matkailussa! Myös luomumaitojen metsät kannattaisi epäroimattain hakea luomuun. Se onnistuu kasvintuotannon tarkastuksen yhteydessä ilman erillistä liittymismaksua.

- Metsät voi hakea luomuvalvontaan myös, vaikka viljely ei luomua olisikaan, muistutti Elo. ◀

Kirjoittaja työskentelee Helsingin yliopiston Ruralia-instituutissa Mikkelissä.

Mikä metsän luomusertifiointi?

Luomu on valvottu sertifiointijärjestelmä, jolla voi osoittaa raaka-aineen puhtauden ja aitouden.

Metsänomistaja voi hoitaa metsäänsä kuten parhaaksi katsoo, mutta sitoutuu ilmoittamaan käsittelyistä, jotka rajaavat käsittelyn alueen pois luomusta määräajaksi. Niitä ovat juurikäävän torjunta urealla, kemiallinen heinäntorjunta ja tietyt kemialliset lannoitteet.

Metsistämme olisi alueesta riippuen 97 – 99 prosenttia sertifiointivissa luomuun muuttamatta nykyisiä hoitokäytäntöjä.

Jokamiehen oikeudet

Luomusertifiointi ei vaikuta jokamiehen oikeuksiin, mutta metsänomistaja voi päättää, kenelle luovuttaa oikeuden hyödyntää luomuvalvontaan kuulumista. Metsänomistajan ei tarvitse luovuttaa tietoa ja todistusta luomusertifiointista kenelle tahansa, vaan hän voi itse päättää, kuka voi luomustatusta hyödyntää ja minkä verran hän siitä haluaa korvausta. Eli hyödyntäjät maksavat luomukartoitusta joko metsänomistajalle tai selvittäjälle.

Erikoiskeruuuotteet, kuten mahla, pakuri, pihka ja kosmetiikan raaka-aineet ovat luomuna kysyttyjä. Ne eivät kuulu jokamiehen oikeuksien piiriin, vaan keruuseen on aina saatava maanomistajan lupa. Jos metsänomistaja ei halua niitä itse hyödyntää, hän voi tehdä sopia keruuoikeudesta ja korvauksesta kerääjän kanssa.

Luomusäännöt velvoittavat kestäväan keruuseen.

Kustannukset

Luomuvalvontaan voi hakeutua metsänomistaja itse tai selvitysmiehen avulla joukko metsäomistajia. Selvitysmiehenä voi toimia joku metsänomistajista tai ulkopuolinen selvittäjä. Selvitysmiehen avulla vaikkapa kokonaisen kunnan tai maakunnan metsät voi hakea yhdellä kertaa, mikä tuo säästöä kustannuksissa.

Valvontaan liittymismaksu on noin 100 € ja vuosittain tehtävän tarkastuksen maksu on 91 €/h.